בש א מיי׳ פי״א מהל׳

"ד סימן רלד סעיף כ:

דיליה כמאן דליתא דמיא דמכי מיית ליה בטלה לה אפ״ה כיון דארום

אחרון לגבי האי נדרא כמאן דליתיה דמי מטעמא דנפרש בסמוך

מצי אב מיפר: ומיגו גייו. לא הבנתי דברי הראשונים בזה אמאי

מצי מפר אב לחודיה לבית שמאי דאמרי

מיגז גייז טפי מב״ה דאמרי מיקלש

תוספות

במאי פליגי ב"ש סברי בנדרים שנראו לארוס ראשון גמי. דהיינו נמי היכא דשמע ארוס ראשון כמו סיפא דבו ביום כדפי׳ (לעיל ע"א ד"ה ה"ג נערה): דנתרוקנה רשות לאב. אי ליכא ארום אחרון, ואי איכ׳ ארוס אחרון יפרו שניהם בשותפות: וב"ה סברי. לא אמרי' אביה ובעלה מפירי נדריה ברישא כיון (דמפר) [דהפר] אב בחיי ראשון ומקלש קליש לכוליה נדר, הלכך אין כח ביד ארום ראשון להוריש חלק מנדרה שנשאר לו להורישו לשני ולאב. ואית דגרסי בהך סיומא דברייתא שמע בעלה והפר לה ולא הספיק אב לשמוע עד שמת [הבעל] חוזר אב ומפר חלקו של בעל, ולא נהירא דמאי א׳ חוזר אב הא עדיין לא הפר חזר חג הח עדיין נח הפר עד השתא, ותו חלקו שלו הל"ל, חלק עלמו הוא, לכך נראה דגרסיי שמע אביה, כדפיי, וכן פיי ה"ר אליעזר דה"ג במוספתא: הגהה. בפירושי׳ קדמוני גריס הכי סיפא דברייתא, שמע בעלה והיפר ולא הספיק האב לשמוע עד שמת הבעל חוזר האב ומפר חלקו של בעל. ונראה לפ׳ שכשהבעל והאב קיים אם כל אחד או' אני מפר את חלקי די בכך, אבל כאן נתבטלה הפרת הבעל, כיון שאינו קיים בשעת גמר הפרה, וכן משמע בברייתא דלעי׳ (סח:), ולכך לריך האב שיאמר סתם מופר לך כל הנדר: אר"ג הן הן רברי ב"ש אבל ב"ה או' אינו יכול להפר. ולפי מאי דמסיק ואזיל ליה תלמודא דמפיק וחזיג ניה מגמודה דהך מיפא איירי בנחארמה לאחר כמו רישא, ולא פירשו המנא, דארישא סמיך, ובהא פליגי, ב"ש סברי כיון דנראו לארום סברי כיון דנראו לארום ראשון ארום אחרון לא מני מפר אלא נתרוקנה לאב בלבד, וב״ה סברי אין האב יכול להפר אלא עם ארום שני, והיינו תני' כוותי' דשמואל ממלחייהו דנ"ה: במאי פליני ב"ש ְחברי נדרים נמי שנראו לארום נחרים נם שנו או כאו זם נתרוקנה רשות לאב. פי׳ לאב לבדו בלא ארוס שני:

ומיגו גייו. מלתא אחריתא

היא, שבשני דברי' נחלקו ב"ש וב"ה, כלו' וסברי ב"ש

מיגז גייו, ולענין רישא דהך מתניתא, וכדקתני בברייתא דלעיל (סט.), דלב"ש משום

דמיגו גייו האב שהפר וחלק

נתרוקנה רשות לאב ומש"ה נהי דהכא נראו לארוס ראשון והפרה ב"ש נתרוקנה רשות לאב ולריך להפר שניהן בבת אחת (כ) של אותו א) ולשיל פת. וש"נו,
דילות ראל דלימא דמים דמרי חיים לוה דינוב לה אח"ה רעו דלרים . ב"ל בול בתח בנוני ודרים שלא נראו לדוור בדתחני שתו אדוה ב"ל [ס"א דינונים]. ושל בעל והתם הוויין נדרים שלא נראו לבעל כדקתני שמע אביה והפר לה ולא הספיק הבעל לשמוע והתם קאמרי ב"ש מיגז גייז דהואיל והפר האב כבר לא אנטריך ליה להפר אלא חלקו של בעל וב״ה סברי (ג) נדרים שנראו לארום

ראשון הכא אביה ובעלה מפירין בית שמאי סברי גדרים גמי 6 שראוי לארום נדריה דהאב אינו מיפר אלא עם ארום אחרון אבל התם דהוויין נדרים שלא נראו לארוס לא מיגז גייז אלא מיקלש קליש ומיפר חלקו וחלק הבעל:

נפקא מינה כגון שנדרה ושמע בעלה וגרשה ואהדרה ביומיה אי אמר מר כשתיקה דמי מצי מיפר לה ואי אמר מר כהקמה דמי לא מצי מיפר לה

קליש ועוד דאפי׳ אמרת מיגו גייו מ״מ נתרוקנה רשות לאָב שומיגז גייז בית הלל מכי מיית ליה בעל תבריה לגזיזיה סברי אביה ובעלה אחרון מפירין נדריה דהתניא בברייתא דלעיל (דף סח:) שמע ולא מיגז גייז: איבעיא להו גירושין אביה והפר לה ולא הספיק הבעל כשתיקה דמיא או כהקמה דמיא למאי לשמוע עד שמת האב זו היא ששנינו מת האב לא נתרוקנה רשות לבעל ואם איתא דהפרה דאב כדקיימא קיימא אמאי לא מצי מיפר בעל לאחר מיתת אב דנהי דלא נתרוקנה לו רשות אב אפ״ה אב גייז דיליה ובעל גייז דידיה אלא מאי אית לך למימר דנהי דמיגו גייז אפ״ה כי מיית ליה אשתקלא ליה גויזא דידיה אה״ נ מאי שנא. ונ"ל דהיינו טעמא משום דלב"ש דסבירא להו מיגז גייז כיון דכי הפר בעל אבטיל ליה פלגיה דנדרא לגמרי הרי מעשה שלו נגמר ואסמלק ליה ארוס לגמרי ונהי דכי מת ארוס בטלה לה הפרה דיליה מיהו מכיון דאסתלק ליה ארוס מהכא ותו לא חזי האי נדרא לארוס כלל קס

ליה אב בלא ארוס והא פשטינן לעיל [ע.] דכל היכא דליכא ארוס אב מיפר דמקיש קודמי הויה שניה לקודמי הויה ראשונה אבל בההיא דלעיל דשמע אביה והפר לה אפי׳ אמרת דלמ״ד דמיגו גייז אסתלק ליה אב אפ״ה כי מת בטלה ליה הפרה דיליה וקם ליה ארוס לחודיה בלא אב ולא מצי מיפר היינו טעמייהו דב"ש דאמרי דאב מצי מיפר הכא בלא ארוס אחרון. וב"ה סברי אביה ובעלה האחרון מפירין נדריה דאין האב יכול להפר לבדו משום דלאו מיגז גייז דכשהפר בעל לא אשתקל פלגא דנדרא אלא כוליה נדרא הוא דאיקליש וקלישותא לאו מעשה גמור הוא ומש"ה לא חייל כלל עד דמצטרף ליה קלישות דאידך הלכך כל זמן שלא הפר האב לא אסתליק ליה ארוס מהאי נדרא ומש"ה זכי ביה ארוס אחרון. זהו מה שנראה בעיני בזה. אלא שעדיין קשה לי למה לן למימר בטעמיהו דב"ש בנדרים נמי שנראו לארום נתרוקנה רשות לאב דכיון דלב"ש ארוס אחרון כמאן דליתיה דמי כ"ע מודו דאפי" נדרים שנראו לארוס כל היכא דליתיה לארוס נתרוקנה רשות לאב דלעיל [ע:] נמי אליבא דכ"ע אמרינן ואימא ה"מ בנדרים שלא נראו לארוס אבל בנדרים שנראו לארוס לא מצי מיפר אב ומסקי דלימא אלמא כ"ע מודו דנתרוקנה רשות לאב אפי׳ בנדרים שנראו לארום ואמאי איצטריכינן למימר הכא הכי אליבא דב״ש. ואפשר דהכי קאמרינן נהי דהכא איכא תרתי חדא דנראו לארום ראשון ועוד דאיכא נמי ארום אחרון וס"ד כיון דוכה בהן ארום ראשון לא נתרוקנה בהם רשות לאב כל היכא דאיכא ארום אחרון משום דאחרון כרעיה דראשון הוה בנדרים שזכה בהן ראשון דנהי דארוס אסתלק ליה מיהו כיון דאיתיה מעכב עליה דאב דאיהו נמי לא ליפר קמ"ל דליתיה. מיהו כי קאמר לישנא דנמי לאו למימרא דהיכא דלא נראו אמרי' טפי דאב מיפר דאדרבה כי לא נראו לארוס ראשון לא נתרוקנה רשות לאב אלא משום דלענין זכיה דארוס עדיף נראו מלא נראו וכיון דעדיפא זכיה דארוס איכא למימר דאב לא מיפר וכדאמרי׳ לעיל ואימא ה״מ בנדרים שלא נראו אבל נראו לא מצי מיפר אב קאמר נמי דהכא משום הפרה דבעל הוא דגרע דיניה דארום ולא משום נראו דלעולם זכיה דארום עדיפא טפי בנראו מלא נראו. ואם תרצה תפרש דמשום לתא דהיכא דליכא ארום אחרון נקט נמי כיון © דבאיכא ארוס אחרון נראו רבותא הוא כדכתיבנא כנ"ל. ומייתי מהך ברייתא תניא נמי הכי לשמואל משום דב"ה הא אמרי דאב וארוס אחרון מפירין נדרים שנראו לארוס ראשון ואפי׳ ב"ש נמי לא פליגי אלא בששמע בעלה והפר לה אבל שמע ולא הפר כולי עלמא מודו דאב וארוס אחרון מפירין נדריה. זהו מה שנ"ל בשמועה זו על דרך קלח הראשונים ז"ל. אבל בחוספות פירשו דכי אמרי א"ר נתן הן הן דברי ב"ש אתרי בבי דברייתא קאי דהן הן דברי ב"ש ברישא דאביה ובעלה האחרון מפירין נדריה משום דכיון דאב מיגז גייז אידך פלגא דנדר חשיב ליה להורישו לארום אחרון בהדי אב ובסיפא נמי אמרי׳ דחוזר האב ומיפר חלקו של בעל משום דס"ל דנדרים שנראו לארוס נתרוקנה רשות לאב ולא לארוס אחרון משום דסבירא להו דארוס אחרון כראשון כי היכי דארוס ראשון אינו מיפר אלא נדרים שלא נראו לשום ארום ה"נ ארום אחרון דכיון שנראו לארום ראשון כי מורית להו ארום לאב מוכה להון ולא לארום אחרון וכי אמרי ב"ש סברי בנדרים שנראו לארום נתרוקנה רשות לאב יהיב טעמא למאי דאמרי ב"ש בסיפא דחוזר האב ומיפר חלקו של בעל כלומר דאב לחודיה סגי בלא ארוס מהאי טעמא וכי אמרי׳ תו ומיגז גייז יהיב טעמא למאי דאמרי׳ ברישא דאביה ובעלה האחרון מפירין נדריה דמשום דמיגו גייז הוא דאמר דמצו תרווייהו להפר דאי מקליש קליש כיון דאיקליש ליה נדר לא חשיב למזכי ביה ארום אחרון בהדי אב והן הן דברי ב"ש וטעמן. אבל ב"ה אומרים אין יכול להפר אתרתי בבי פליגי ואין יכול להפר כסברייהו דב"ש הוא דאמרי ב"ה בין ברישא בין בסיפא מיהו הא כדאיתא והא כדרישא לב"ה אפילו אב בהדי בעל אין יכולין להפר כלל משום דכי הפר אב לאו מיגז גייז אלא מקלש קליש וכיון דאיקליש לא חשיב למזכי ביה ארוס בהדי אב והיינו טעמייהו במאי דפליגי ארישא ובסיפא נמי פליגי אדב"ש דאין אב לבדו יכול להפר כדקאמרת דאפי׳ בנדרים שנראו לארוס ראשון זכי בהו ארום אחרון וכי אמרי׳ וב״ה סברי אביה ובעלה האחרון מפירין נדריה יהבינן טעמא למאי דפליגי אסיפא וכי אמרי׳ ולאו מיגז גיז יהבינן טעמא למאי דפליגי ברישא ומסיפא מייתי חניא נמי הכי מדב״ה לשמואל בלחוד זהו פירושם ז"ל. ולהאי פירושא לא אתי לי שפיר לישנא דבנדרים נמי וכו׳ ואפשר דה"ק בנדרים שנעשו ברשות ארום ראשון ונראו לו נמי שכל כך זכה בהן ארום ראשון עד שנראו לו בכי האי גוונא לאב הוא מוריש אותן ולא לארום והיינו לישנא דבנדרים נמי ועדיין צל"ע: איבעיא להו גירושין כשחיקה דמיין או כהקמה דמיין. משום דכיון דידע ארום דלבתר גירושין לא מלי מיפר ולא הפר קודם גירושין כמאן דאוקמיה לנדרא דמי כי היכי דאמרי דמכי לא הפר ביום שמועה כמאן דאוקמיה דמי: כגון דנדרה ושמע בעלה וגרשה. האי בעלה דקאמרי ארוס דוקא הוא דאי בנשואה אפילו ממלא לומר דגירושין כשתיקה דמיין היכי מלי מיפר אי בשחזרה ונשאת אין הבעל מיפר בקודמין ואי דאהדרה בארוסין בלחוד כיון דארוס אינו מיפר אלא בשותפות והכא ליכא אב דכיון שנשאת שוב אין לאביה רשות בה אפי׳ תמלא לומר כשתיקה דמיא לא מצי מיפר אלא ודאי בארוסה עסקינן: ואהדרה ביומיה. להכי נקט ביומיה דאי אהדרה למחר פשיטא דלא מצי מיפר כיון שעבר יומו של שמיעה ואע"ג דבסוף יומא ליתיה ברשותיה דבעל. והא דאמרינן ואהדרה לאו דוקא הוא דהוא הדין אחר אלא מילחא דשכיחא נקט:

מינות הריחות שטפו ותוכן שלם של כעל נשאר וחסר יורשו ממעו: וב"ח בברי אביה ובעל מפירין. פי׳ נדרים שנראו לארוס ראשון אין האג מפר אלא עם שותפות ארוס

ליים ביים אל ב"ח ברכי מיקלש בייו אבל ב"ה סבר מיקלש קליש ואין האב וארוס האחרון יורשין חלק ארוס הראשון אבל בסיפא לא שייך למימר מיקלש קליש כיון שהאב קיים כדפרישית

פירוש הרא"ש

מסורת הש"ם

הגהות הב"ח

(ה) גמ' נדרים נמי שנראו

לארוס: (ב) בא"ד בבת אחת שלו ושל בעל והתם

וכו׳ לשמוע קאמרי ב״ש כל״ל ותיבת והתם נמחק: (ג) בא״ד וב״ה סברי הכא

דהוו נדרים שנראו לארום

ותיבת הכא נמחק:

בסיפא לאב גרידא אף בנדרים שנראו דבהם איירי ברישה לבים לברייתא כדפרישית וב"ה סברי אע"ג דאביה ובעלה מפירין נדריה הכא לא מיפר לא ברישא ולא בסיפא לחודיה משום דאב מקלש קליש חלק הבעל ול"נ הך גירסא דהנך חרי בבי למה לי בחדא בבא שמעי׳ פלוגמיה דב"ש וב"ה מה לי אב ובעל ומה לי אב לחודיה וע"ק הא דקאמר וב"ש סברי בנדרים נמי שנראו לארום נתרוקנה רשות לאב כיון . דבהכי לא פליגי ב״ש וב״ה יע״ק שלריך לחלוק בבא אחת לשתים ואין הלשון משמע כן ונראה דה"ג וכן נמלאת הגירסא בכל הספרים שמע בעלה והפר לה ולא הספיק האב לשמוע עד שמת הבעל חוזר האב ומיפר חלקו של בעל דכיון שלא הפר האב בחיי הבעל נתבטלה הפרת הבעל כיון שלא נגמרה ההפרה בחייו כדפי" לעיל הלכך לריך האב לחזור ולהפר חלקו של בעל: א"ר גתן הן הן דברי ב"ש ובה"א אינו יכול להפר. ולפי מאי דאסיק ואזיל ס"ל להש"ס דסיפה נמי בשנתארסה שלא פירשו התנא משום דארישא הוא סמיך ובהא פליגי ב"ש סברי כיון שנראו לארוס ראשון לא מלי ארוס אחרון להפר אלא נתרוקנה לאב בלבד וב"ה סברי אפילו נדרים שנראו לארום ראשון אביה ובעלה האחרון מפירין ובעלה כחרום לחסון מפירין נדריה ואין האב יכול להפר בדו והיינו תנים כותיה דשמואל ממילתיה ומיגו גייו מילחא אחריתי היא ומפרש לה שבשני ייס המלקו ב"ש וב"ה דברים נחלקו ב"ש וב"ה כלומר וסברי מיגז גייז ולענין רישא דהך ברייתא הוא דקתני אביה ובעלה

האחרון מפירין נדריה הן

הו לברי ב"ם לסברי מינו